Eduskunnan Ympäristövaliokunta 22.11.2018

Asia: HE 200/2018 vp. Hallituksen esitys laiksi hiilen energiakäytön kieltämisestä sekä esitys oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 2 § muuttamisesta

Hallituksen esitys eduskunnalle (HE 200/2018 vp) koskee ensisijaisesti kivihiilen energiakäytön kieltoa kieltämistä. Lakia sovellettaisiin sellaisiin voimalaitoksiin ja lämpölaitoksiin, joissa tuotetaan sähköä ja lämpöä kiinteillä, kaasumaisilla tai nestemäisillä polttoaineilla ja mainituista toiminnoista aiheutuviin hiilidioksidipäästöihin sovelletaan päästökauppalakia (311/2011). Tätä esitystä täydentää toimivaltaa koskeva esitys markkinaoikeudessa annetun lain 1 luku 2§ muuttamisesta.

Tässä lausunnossa Suomen Ilmastopaneeli tarkastelee hallituksen esitystä ilmastopolitiikan tarpeista käsin ja sen vuoksi lausuu ainoastaan koskien lakia kivihiilen energiakäytön kieltämiseksi.

Suomen Ilmastopaneeli korostaa hallitusten välisen ilmastopaneelin, IPCC:n 1,5 asteen raportin tärkeyttä: ilmaston lämpenemisen rajoittaminen 1,5 asteeseen suhteessa esiteolliseen aikaan vähentää merkittävästi luonnolle, ihmiselle ja yhteiskunnille aiheutuvia haittoja, vaaroja ja sosiaalista epävakautta. Tämän johdosta Pariin ilmastosopimuksen allekirjoittajamaiden, Suomi mukaan lukien, tulisi pyrkiä nopeasti ja määrätietoisesti ensisijaisesti juuri tähän tavoitteeseen 2 asteen tavoitteen sijaan.

Suomen Ilmastopaneeli on hahmottanut Suomelle globaalisti reilun ja Pariisin sopimuksen 1,5 asteen tavoitteen mukaisen päästövähennyspolun vuoteen 2050. Tällä polulla Suomen tulisi vähentää päästöjään vuonna 2035 noin 70 % vuoden 1990 tasoon nähden; vuonna 2030 vähennystavoite on 60 %. Jotta Suomi saavuttaisi nämä tavoitteet, kivihiili ja turve tulisi sulkea ulos energian tuotannosta viimeistään vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi tarvitaan toimenpiteitä liikenteessä ja useilla muilla sektoreilla. *Ilmastopaneeli katsoo, että kivihiilen kieltäminen vuoteen 2029 mennessä on yhdenmukainen Ilmastopaneelin hahmottaman päästövähennyspolun kanssa ja on siten lakiehdotuksella on vahva ilmastonmuutoksen torjuntaan nojaava perusta.*

Lain perustelumuistiossa arvioidaan yritysten ja laitosten mahdollisuuksia toteuttaa kivihiilen korvaaminen. Lain perustelumuistiossa viitataan öljyn, turpeen ja tuontibiomassan käyttöön kivihiilen korvaajina. Jotta kivihiilen kielto lain avulla olisi ilmastollisesti johdonmukaista, tulee varmistua siitä, että kivihiilen korvaaminen muilla polttoaineilla johtaa aidosti ja merkittävästi kasvihuonekaasupäästöjen vähenemiseen. Öljy ja turve ovat ilmastolle haitallisia päästölähteitä eikä niiden käytön lisääminen edes kivihiilen korvaajana ole yleisesti ottaen suotavaa. Ilmastopaneelin mielestä pikemminkin molemmat päästölähteet tulisi sulkea pois energian tuotannosta. Perustelumuistiossa arvioidaan, että kivihiilen kielto lisää myös biomassan tuontia. Tuontibiomassan

ilmastollinen kestävyys tulee turvata. *Ilmastopaneeli katsoo, että kivihiilen korvaamisvaihtoehtojen ilmastollista kestävyyttä tulisi korostaa nykyistä selvemmin lain perustelumuistiossa.*

Energiamurros kattaa niin sähkön tuotannon kuin myös yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotannon. Kivihiilen kielto voi useissa tapauksissa johtaa investointeihin erillisen lämmön tuottamiseksi. Energiamurros tarjoaa runsaasti kehittyviä mahdollisuuksia lämmön tuotantoon ilman tarvetta fossiilisten polttoaineiden käyttöön ja tarvitsee bioenergiaa ennen muuta lämmön säätöenergiana. *Ilmastopaneeli katsoo, että lakiin liittyvän kannustepaketin tulee edistää juuri päästöttömien ratkaisujen valintaa.*

Suomen Ilmastopaneelin puolesta

Markku Ollikainen

Ilmastopaneelin puheenjohtaja